

LITERATUURLIJST

Vocvo-infotheek

2018

Reserveren via [Webcatalogus](#)

Literatuurlijst
Eigen leren - zelfstandig leren

Inhoud

Achtergrondinformatie over - ***Eigen leren - zelfstandig leren***

Een selectie van documenten aanwezig in de [Vocvo-infotheek](#).
Artikels en e-documenten kun je opvragen – we sturen deze digitaal door.

[Inhoud](#)

[ARTIKELS](#)

- [Zelfstandig leren leren. Wat ervaren de leerders ?](#)
- [Aan de slag met contractwerk : een werkvorm voor begeleid zelfstandig leren](#)
- [Hoe autonoom kan je een tweede taal leren?](#)
- [De cursist centraal - Hoe bevorder je de zelfredzaamheid van cursisten](#)
- [Naar een zelfstandige\(r\) leerder : in lessen, materiaal, omgang met cursisten, evaluatie...](#)
- [Wat ga ik doen en hoe doe ik dat?](#)
- [Taalcoaching in beroepsopleidingen](#)
- [Actief met taal : didactische werkvormen voor het talenonderwijs](#)
- [Actief met taal : didactische werkvormen voor het talenonderwijs bekeken door een alfa-NT2-bril](#)
- [Zelf met woorden in de weer. Flame-website om autonoom woorden te leren](#)

[E-document](#)

- [Autonoom leren in de Open Klas](#)
- [Van zitten, denken en leren naar doen, denken, voelen, ervaren en leren](#)

BOEKEN

- [Actief met taal : didactische werkvormen voor het talenonderwijs](#)
- [Breintrein : zet je leren op het goede spoor](#)
- [Handboek leren leervaardigheden](#)
- [Handboek vaardigheden : tweede fase : leerlingenboek](#)
- [Studeren kan je leren](#)
- [Anders leren of anders begeleiden? : een zoektocht in het werken met anders - lerende NT2 cursisten](#)
- [Handig zelfstandig : fiches voor het oefenen van vaardigheden](#)
- [Hoe gaan docenten om met zelfstandig leren : wat ze denken en doen](#)
- [Inspiratiehandboek zelfgestuurd leren](#)
- [Langzaam, maar zeker : werken met traaglerende NT2-cursisten](#)
- [Leer- en ontwikkelspel](#)
- [Leren zelfstandig leren : een didactische handleiding voor de leerkracht](#)
- [Leren zelfstandig leren in het open leercentrum](#)
- [Nederlands leren in het Open Leercentrum? Naar een doordacht gebruik van het Open Leercentrum voor NT2 in Open School Leuven](#)
- [NodO+ : taalcoaching voor beroepsopleidingen met laagtaalvaardige cursisten - Praktijkvoorbeeld](#)
- [NT2 voor beginners in het open leercentrum](#)
- [Taal leren op maat : effectief lesgeven aan NT2-cursisten](#)
- [Theorie leren leren het kan ! : cursistenbundel](#)
- [Theorie leren leren het kan ! : docentenhandleiding](#)
- [Vaardigheden voor zelfstandig leren : een praktijkgericht overzicht van onderzoek](#)
- [Vakwerk 10 - Achtergronden van NT2-lespraktijk](#)
- [Werken aan zelfstandig leren : een eerste aanzet](#)
- [Zelfstandig leren differentiëren bij Alfa-NT2-cursisten](#)
- [Zelfstandig leren differentiëren bij Alfa-NT2-cursisten](#)
- [De zesde rol van de leraar : de leercoach](#)

WEBSITE

- [Basismeters](#)
- [NODO+ Vdab](#)
- [Taalgarage](#)

Nieuw INFOBOX

Infotheek

ARTIKELS

[c:vocv:14008](#)

Zelfstandig leren leren. Wat ervaren de leerders ?

[auteur] Dalderop, Kaatje ; [auteur] Halewijn, Elwine. - ISSN 1381-8201 - 2018.

In: Les. - Jrg. 36 (2018), nr. 205 ; p. 20-22

Is het mogelijk om volwassenenonderwijs zo in te richten dat deelnemers niet alleen hun vaardigheden verbeteren, maar ook leren hoe ze die vaardigheden zelf op peil kunnen houden en liefst nog kunnen uitbreiden, ook na afloop van de cursus? Zouden we de focus niet moeten verleggen van het leren van taal en andere basisvaardigheden naar het zelfstandig, autonoom, leren leren?

Deze vraag vormde het startpunt van het Europese project ALL-SR (Autonomous Literacy Learners, Sustainable Results, 2014-2016). In dit artikel vindt u een verslag van de onderzoekers in Nederland.

[Klik voor meer info](#)

[c:vocv:7991](#)

Aan de slag met contractwerk : een werkvorm voor begeleid zelfstandig leren

[auteur] Nijs, Luc. - ISBN 90-301-1583-1 - Mechelen : Plantyn, 2008.

In: Begeleid zelfstandig leren. - Afl. 21, december 2008. - klaspraktijk. - p. 1-24

In dit artikel beschrijft de auteur de praktische invulling van contractwerk als werkvorm voor begeleid zelfstandig leren. Aan de hand van concrete voorbeelden stelt hij de verschillende stappen voor om contractwerk in de klas op te zetten en verder uit te bouwen. Wie hiermee aan de slag wil, vindt in dit artikel tal van praktische voorstellen, ideeën en handige tips.

[c:vocv:4077](#)

Hoe autonoom kan je een tweede taal leren?

[auteur] van den Hauwe, Jo. - ISSN 0770-2086 - 2000.

In: Vonk. - Jrg. 30 (2000), nr. 1 ; p. 28-33

Recente inzichten in het (taal)onderwijs stellen de autonome leerder als ideaal voorop. Met betrekking tot de klaspraktijk van het NT2-onderwijs gaat Jo van den Hauwe na wat drie recente ontwikkelingen hebben bijgedragen tot de autonomie van de leerder: de didactiek van het NT2-onderwijs, de informatie- en communicatietechnologie, en de aandacht voor 'leren leren'. Aansluitend bij zijn kritische kanttekeningen op deze verschillende terreinen stelt hij voor om een NT2-cursus uit te bouwen vanuit het leren leren van de taal. Buitenschoolse ervaringen spelen daarbij een cruciale rol.

[c:vocv:12207](#)

De cursist centraal - Hoe bevorder je de zelfredzaamheid van cursisten

[auteur] Beersmans, Maud. - 2014.

In: Les. - Jrg. 32 (2014), nr. 190 ; p. 19-21

In het echte leven zullen cursisten zelfstandig moeten handelen en hebben ze geen docent die kan helpen. In ons taalonderwijs willen we hen voorbereiden op die communicatieve situaties. Daarom is het van belang dat cursisten docentonafhankelijk kunnen functioneren in de Nederlandstalige maatschappij.

Maar hoe doe je dat? Deze vraag stond centraal in de workshop De cursist centraal verzorgd door Maud Beersmans.

In dit artikel geeft zij een samenvatting van de uitkomsten van de workshop.

[c:vocv:7017](#)

[Naar een zelfstandige\(r\) leerder : in lessen, materiaal, omgang met cursisten, evaluatie...](#)

[auteur] Vienne, Matthias. - ISSN 1381-8201 - 2006.

In: Les. - Jrg. 24 (2006), nr. 144 ; p. 23-25

Als het uiteindelijke doel van de NT2-lessen is dat onze anderstalige cursisten zelfstandig in het Nederlands kunnen functioneren in deze maatschappij, dan is het interessant om eens na te gaan in welke mate ons NT2-onderwijs bijdraagt tot de 'verzelfstandiging' van onze leerders, in hun leven en in hun leren.

Dat is het centrale motief van een studiedag die de Beroepsvereniging Docenten NT2 organiseert in het voorjaar 2007 te Gent. Hoe moeten onze lessen, ons materiaal, onze omgang met cursisten, onze evaluatie, ons OLC- of ICT-gebruik... eruit zien als we de cursisten willen laten groeien in zelfstandigheid?

[c:vocv:3530](#)

[Wat ga ik doen en hoe doe ik dat?](#)

[auteur] den Boogert, Kitty ; [auteur] van Ommeren, Hermie. - ISSN 1381-8201 - 1998.

In: Les. - Jrg. 16 (1998) nr. 96 (december) ; p. 18-20

In dit artikel wordt een beschrijving gegeven van een module voor cursisten Alfabetisering van anderstaligen in het Nederlands (ANT2).

Deze module beoogt cursisten te stimuleren om zelf initiatief te nemen in de planning, uitvoering en evaluatie van leertaken. Tevens worden enkele ervaringen met de module beschreven.

[c:vocv:11120](#)

[Taalcoaching in beroepsopleidingen](#)

[auteur] Van Mieghem, N.. - ISSN 1571-3512 - 2012.

In: Alfa-nieuws. - jrg. 15 (2012), nr. 4 ; p. 8-12

Vakopleidingen krijgen steeds meer te maken met laagtaalvaardige cursisten voor wie een theoretische opleiding een grote hindernis is. De Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling kreeg van de overheid de opdracht om werkzoekenden uit

kansengroepen zicht op werk te bieden. In dat kader werd een vorm van taalondersteuning ontwikkeld die zich steeds meer op de opleidingsvloer zelf afspeelt: taalgericht vakonderwijs.

Nele Van Mieghem, projectleider voor de VDAB, doet verslag van de nieuwste ontwikkelingen en introduceert het recent ontwikkelde materiaal.

[c:vocv:9262](#)

Actief met taal : didactische werkvormen voor het talenonderwijs

[auteur] Galema, K. ; [auteur] Wolfs, G. ; [auteur] van Baalen, T.. - ISSN 1381-8201 - 2010.

In: Les. - Jrg. 28 (2010), nr. 168 ; p. 28-29

- Hoe kun je die woordenlijst nog een keer de revue laten passeren?
- Hoe kun je een ingeslapen klas voor het resterende half uur weer oppeppen?
- Hoe zet je je leerlingen of cursisten wat actiever aan het werk met die leesopdracht?

Taalmethodes bieden vaak kant-en-klare lessen waarmee docenten efficiënt en verantwoord aan de leerdoelen kunnen werken. Toch blijven docenten behoefte hebben aan werkvormen die ze in kunnen zetten om te reageren op wat er in de klas gebeurt.

In *Actief met taal* bieden de auteurs ruim zestig verschillende werkvormen aan die voor elke docent een inspiratiebron kunnen zijn. De bundel wordt eerst kort besproken. Daarna beschrijven de docenten Gerdie Wolfs en Thea van Baalen hun favoriete werkvormen uit *Actief met Taal*.

[c:vocv:9389](#)

Actief met taal : didactische werkvormen voor het talenonderwijs bekeken door een alfa-NT2-bril

[auteur] Veth, J.. - ISSN 1571-3512 - 2011.

In: Alfa-nieuws. - jrg. 14 (2011), nr. 1 ; p. 7-9

In een handzaam boek hebben Dieuwke de Coole en Anja Valk allerlei didactische werkvormen bijeengezet die gebruikt kunnen worden in het talenonderwijs aan volwassenen.

In dit artikel beschrijft Jacqueline Veth de bruikbaarheid van het boek voor alfa-NT2-leerders. Zij geeft aan hoe bepaalde werkvormen door een kleine verandering in aanpak geschikter gemaakt zouden kunnen worden voor de doelgroep alfacursisten.

[c:vocv:12709](#)

Zelf met woorden in de weer. Flame-website om autonoom woorden te leren

[auteur] Annet Berntsen, . - 2015.

In: Les. - Jrg. 33 (2015), nr. 195 ; p. 14-16

Woorden leren vormt het hart van taalleren. Dat kost echter tijd en in de les is daar lang niet voldoende ruimte voor. Het zou dus goed zijn wanneer Nt2- en MTV-leerders dat vaker zelfstandig en buiten de les oppakken. Hoe krijgen we leerders zover dat ze dat gaan doen en er ook enthousiast van worden? In het project European Flame1 heeft de BVNt2 met vijf internationale partners een aanpak uitgewerkt. Het resultaat is de website <https://the-european-flame-nl.weebly.com/> met een inventarisatie van activiteiten om woorden te leren en een online training voor docenten. Twee praktijkervaringen van Nt2-docenten laten zien hoe de docent als coach opereert.

E-document

[c:vocv:13535](#)

Autonoom leren in de Open Klas

[auteur] Dalderop, Kaatje. - 2017.

In: Online Les. - Jrg. 35 (2017)

Antwerpen-Zuid, niet ver van de snelweg. Een flatgebouw huisvest meerdere instellingen, waaronder Centrum voor Volwassenenonderwijs (CVO) Encora, het grootste CVO in de regio Antwerpen. Op de derde verdieping vinden we de Open Klas, een pilotproject binnen het CVO.

Kaatje Dalderop bezoekt de Open Klas en sprak met Daan Daeleman, Jeroen de Bruyne, Inés de Munter en Kim Vandebergh, samen zowel het ontwikkel- als uitvoeringsteam van de Open Klas.

[Klik voor meer info](#)

[c:vocv:13746](#)

Van zitten, denken en leren naar doen, denken, voelen, ervaren en leren

[auteur] van Beirendonck, Annemie. - 2017.

In: Online Les. - Jrg. 35 (2017)

Sinds enkele jaren kent Centrum voor Volwassenenonderwijs (CVO) Encora een instroom van cursisten uit de Basiseducatie die niet of zeer moeizaam doorstromen. Voor deze mensen moest het CVO op zoek naar oplossingen. Encora creëerde voor hen en andere cursisten die niet gebaat blijken bij het leren tussen vier klasmuren, het traject Nederlands Naar Buiten.

[Klik voor meer info](#)

BOEKEN

[c:vocv:9184](#)

Actief met taal : didactische werkvormen voor het talenonderwijs

[auteur] De Coole, Dieuwke ; [auteur] Valk, Anja. - ISBN13 9789046901984 - Bussum : Coutinho, 2010. - 175 p.

Taalmethodes bieden vaak kant-en-klare lessen waarmee docenten efficiënt en verantwoord aan de leerdoelen kunnen werken. Toch blijven docenten behoefte hebben aan werkvormen die ze in kunnen zetten om te reageren op wat er in de klas gebeurt.

- Hoe kun je die woordenlijst nog een keer de revue laten passeren?
- Hoe kun je een ingeslapen klas voor het resterende half uur weer oppeppen?
- Hoe zet je je leerlingen of cursisten wat actiever aan het werk met die leesopdracht?

In *Actief met taal* bieden de auteurs ruim zestig verschillende werkvormen aan die als inspiratiebron voor de (aspirant) taaldocent kunnen dienen. De werkvormen zijn gegroepeerd en voorzien van labels die de vaardigheid, het taalniveau waarop je de werkvorm kunt gebruiken, en de groeperingsvorm aanduiden, zodat een geschikte werkvorm gemakkelijk te vinden is. Ook worden variatiemogelijkheden en didactische tips gegeven.

[c:vocv:7146](#)

Breintrein : zet je leren op het goede spoor

[auteur] Deneve, Marcella ; [auteur] Peeters, Ludwig. - ISBN13 978-90-317-2505-2 - [Averbode] : Averbode, 2007. - 87 p.

Breintrein is een praktisch boek dat leerlingen aanzet om actief hun eigen leren te onderzoeken en te verbeteren. Via opdrachten, oefeningen en toepassingen op de leerstof ontwikkelen leerlingen stap voor stap belangrijke vaardigheden zoals efficiënt memoriseren, het opstellen en uitvoeren van een goede planning of het schematiseren van een tekst. Daarnaast verwerven de leerlingen inzicht in hoe leren in het algemeen én voor henzelf werkt.

Bovendien leren ze hoe ze zichzelf kunnen motiveren om stapsgewijs nieuwe leermethodes op te bouwen. Zo vormt *Breintrein* een sterke ondersteuning voor leerkrachten en leerlingen in de tweede graad als een schakel naar meer leerzelfstandigheid. Er kan klassikaal mee gewerkt worden, maar de leerlingen kunnen er ook individueel mee aan de slag.

[c:vocv:3496](#)

Handboek leren leervaardigheden

[auteur] van Duist, Frank ; [auteur] de Jongh, Ad. - ISBN 90-804424-1-0 - Rotterdam : ROC Zadkine, divisie Zorg en Welzijn, 1998. - 348 p.

Samen uitgegeven met: Werkcahier leren leervaardigheden / Hagen, Monique. - Meppel, 2002

Leren leren neemt een belangrijke plaats in in het leven van de onderwijsdeelnemers. Leren-leervaardigheden bevorderen het zelfstandig leren van de cursisten. Zij hebben hiermee een instrumentarium in handen om zelf sturing te geven aan het leerproces dat zij doormaken. Die sturingsmechanismen blijven natuurlijk niet beperkt tot de schoolloopbaan, maar zullen ook in het verdere leven vruchten afwerpen. Met het zich eigen maken van leren-leervaardigheden hebben cursisten een instrument in handen dat hen in staat stelt om levenslang te blijven leren.

In het handboek gaat het om een dertigtal leervaardigheden. Deze zijn ondergebracht in de categorieën sociaal-communicatieve vaardigheden, cognitieve vaardigheden en affectieve vaardigheden.

De auteurs hebben deze leervaardigheden heel goed uitgewerkt in het handboek dat gebruikt kan worden voor de opleidingen niveaus 3 en 4 van het middelbaar beroepsonderwijs. Van elke vaardigheid wordt beschreven op welke wijze de cursist deze vaardigheid zich eigen kan maken. Op het moment dat hij een bepaalde vaardigheid wil gebruiken, maar deze misschien niet helemaal beheerst, kan hij in het handboek nalezen welke stappen gezet moeten worden om de vaardigheid te beheersen. Hij kan het handboek tijdens zijn schoolloopbaan raadplegen, maar ook gebruiken in situaties in het arbeidzame leven.

[c:vocv:4508](#)

Handboek vaardigheden : tweede fase : leerlingenboek

[auteur] De Boer, Ed ; [auteur] de Jong, Jaqueline. - ISBN 90-72153-25-1 - Loenen aan de Vecht : Edumedia, 2000. - 183 p.

In de verschillende hoofdstukken komen vaardigheden aan de orde die te herleiden zijn tot de vraag: hoe pak ik dit of dat probleem aan. Hoe leer ik een tekst, hoe koppel ik begrippen, hoe maak ik een som, hoe controleer ik wat ik heb geleerd, enzovoort. Een vaardigheid is een manier waarop je een bepaalde activiteit of taak uitvoert. Door zo'n vaardigheid toe te passen ben je bijvoorbeeld in staat effectief te leren en goed samen te werken. Een vaardigheid toepassen leer je niet alleen uit een boek, wel met behulp van een boek, maar vooral door te oefenen.

Tijdens de les, bij projecten en tijdens het huiswerk maken. Gebruik dit boek als gids: wat je vandaag niet belangrijk vindt, heb je morgen misschien hard nodig.

In dit boek staan geen vaardigheden, die jij niet kunt gebruiken! Dit handboek geeft vaardigheden voor vrijwel alle taken op school, overzichtelijk bij elkaar, voorzien van uitleg en voorbeelden.

[c:vocv:4506](#)

Studeren kan je leren

[auteur] Van der Biest, Stefaan. - [Antwerpen : Karel de Grote-Hogeschool (KdG), 2000. - 110 p.

Met lit. opg. en bijlagen. - CBE Vlaamse Ardennen

In reeks: Specialisatiedossier Voortgezette lerarenopleiding basiseducatie (VoBe)

Cursus 'studievaardigheden: meer over het geheugen en studeren, planmatig studeren, het verwerken van studieteksten, het 'van buiten' leren, omgaan met spanningen.

[c:vocv:6429](#)

Anders leren of anders begeleiden? : een zoektocht in het werken met anders - lerende NT2 cursisten

[auteur] Vrolix, Klara. - Antwerpen : Karel de Grote-Hogeschool (KdG), 2005. - 53 p.

Met bibliogr. en bijl. - CBE Open School Mechelen

Inhoud van dit dossier: - Motivatie en visie. - Een profielschets. - Het observatieschema. - De instrumenten kritisch bekeken. - Anders lerend of anders begeleidend? - Besluit van dit alles.

[c:vocv:6301](#)

Handig zelfstandig : fiches voor het oefenen van vaardigheden

[auteur] Warzée, Jean ; [auteur] Delespaul, Guy. - ISBN 90-317-2063-1 - Averbode : Altiora, 2004. - 160 p.

Voor leerlingen vanaf 12 jaar.

- 75 steekkaarten met vaardigheden uit de leerplannen Nederlands, geschiedenis, aardrijkskunde, socio-economische initiatie en Wiskunde. - Oplossingsstrategieën worden stap voor stap aangereikt.
- Aanzet om zelfstandig te leren werken.
- Aandacht voor het vakoverschrijdend werken en denken.
- Handige gids om te leren werken in een Open Leercentrum. - Uniek doe-boek. Een greep uit het aanbod:
- voor Nederlands: een interview aanpakken, een schrijfpdracht uitwerken, informatiebronnen raadplegen, een onderzoeksvraag stellen, informatie aanvragen, bibliografische referenties opstellen...
- voor geschiedenis: bronnen rangschikken, werken met het historisch referentiekader, bronnenkritiek, een tijdsbalk tekenen...
- voor aardrijkskunde: werken met kaarten, een klimatogram lezen, een reliëfkaart interpreteren, een topografisch profiel opstellen, het type landschap benoemen, werken met geografische coördinaten...
- voor wiskunde: werken met grafieken, schaal berekenen...
- voor economie: werken met de economische sectoren...
- vakoverschrijdend: een groepswork aanpakken, synthetiseren en schematiseren, informatie selecteren...

[c:vocv:4505](#)

Hoe gaan docenten om met zelfstandig leren : wat ze denken en doen

[auteur] Bolhuis, S. ; [auteur] Zuylen, J.. - ISSN 1384-2641 - Tilburg : MesoConsult, 2000. - 64 p.

In reeks: Studiehuisreeks ; 32

In februari 2000 promoveerde Sanneke Bolhuis op het proefschrift 'Naar zelfstandig leren. Wat doen en denken docenten?'

In deze brochure vat ze haar proefschrift samen. Ze gaat in op opvattingen over leren en leren leren. Ze heeft speciale aandacht voor de opvattingen van docenten over het leren van leerlingen en over het eigen leren. Met de geboden informatie kunnen docenten reflecteren op de praktijk van alledag.

Docentenbegeleiders vinden in de brochure ordeningsmodellen die aanknopingspunten bieden voor professionaliseringsactiviteiten van docenten.

Onderwijskundigen kunnen de brochure gebruiken om didactiek van het activeren van leerlingen in de les en didactiek voor leerprocesbegeleiding verder te ontwikkelen.

[c:vocv:5539](#)

Inspiratiehandboek zelfgestuurd leren

- ISBN 90-441-1423-9 - Antwerpen ; Brussel : Garant ; Vlaamse onderwijsraad (VLOR) - Raad secundair onderwijs, 2003. - 159 p.

Met woordenlijst, bibliogr. en bijl.

- Waarom zou je leerlingen hun leerproces niet méér in eigen handen laten nemen?
- Hoe kan je hun zelfstandigheid opbouwen?
- Wat doe je om de competentie zelfgestuurd leren te realiseren?

De kennismaatschappij verlangt immers dat individuen flexibel en zelfstandig informatie verwerken, keuzes kunnen maken en hun verantwoordelijkheid opnemen.

Dit Inspiratiehandboek vormt een prima kennismaking met het thema en toont in een tiental praktijkvoorbeelden hoe sommige scholen met hun leerlingen aan de competentie zelfgestuurd leren werken. Studiewijzers, rolwisselend leren, andere groepsindelingen, een speciaal taken- en toetsenbeleid of reflectieactiviteiten kunnen leerlingen meer greep op hun eigen leerproces geven.

Het boek beschrijft hoe school en leerkracht naar zelfgestuurd leren kunnen evolueren en inventariseert acties die zij of schooloverstijgende instanties kunnen ondernemen. De praktijkvoorbeelden zijn een inspiratiebron: scholen en leerkrachten kunnen de voorbeelden die hen aanspreken naar hun persoonlijke context en profiel vertalen.

Uit de inhoud:

Deel 1:

- Zelfgestuurd leren als brede competentie: De belangstelling voor de competentie zelfgestuurd leren groeit.
- Praktijkvoorbeelden uit de eerste graad en de tweede én derde graad van het ASO.
- Het begrip zelfgestuurd leren.
- Groeien naar zelfgestuurd leren.
- Een ondersteunende aanpak in de school.
- Een ondersteunende en stimulerende aanpak vanwege actoren buiten de school.

Deel 2:

- Een waaier praktijkvoorbeelden.
- Verklarende woordenlijst.
- Geannoteerde bibliografie en referentielijst.

- Bijlage: Van zelf werken naar zelfverantwoordelijk leren.

[c:vocv:4477](#)

Langzaam, maar zeker : werken met traaglerende NT2-cursisten

[auteur] Corneille, Lieve ; [auteur] Van Loon, Ilse. - [Antwerpen] : Karel de Grote-Hogeschool (KdG), 2000. - 84 p.

Met lit. opg. en bijlagen. - CBE Antwerpen.

In reeks: Specialisatiedossier Voortgezette lerarenopleiding basiseducatie (VoBe)

Dit werkstuk handelt over het B-spoor of het traag spoor bij NT2 in het centrum voor basiseducatie in Antwerpen. Door extra aandacht voor de moeilijkeren groepen wil men erover waken dat ook de moeilijke leeders een antwoord krijgen op hun leervraag.

[c:vocv:9754](#)

Leer- en ontwikkelingsspel

[auteur] Gerrickens, Peter ; [auteur] Verstege, Marijke ; [auteur] van Dun, Zjev. - ISBN13 978-90-74123-08-2 - Torhout : Creare, 2010.

doos 15/11/03 cm ; fiches ; kaarten ; spelregels

De bedoeling van het spel is een bijdrage te leveren aan het verbeteren van uiteenlopende leer- en ontwikkelingssituaties. Het gaat daarbij niet alleen over het leren in het kader van een opleiding, cursus of training, maar ook over leren op de werkplek en in het leven van alledag. Inhoud

Centraal in het spel staat de persoon die leert of zich ontwikkelt. Het uitgangspunt daarbij is dat er vijf factoren zijn die een rol spelen bij het scheppen van een optimale leersituatie:

- Leermotieven
- Leervaardigheden
- Leervoorwaarden
- Leerbelemmeringen

Afhankelijk van de situatie kan de nadruk liggen op een of meerdere van deze factoren, al dan niet in onderlinge samenhang. Het spel is een goed hulpmiddel voor iedereen die zelfstandig inzicht wil krijgen in het eigen leerproces en wie of wat daarbij

belangrijk is. Daarnaast is het bestemd voor professionals die zich bezighouden met of verantwoordelijk zijn voor het leerproces van anderen, bijvoorbeeld docenten, trainers, (praktijk-) begeleiders, coaches, hulpverleners en managers.

[c:vocv:3471](#)

Leren zelfstandig leren : een didactische handleiding voor de leerkracht

[auteur] de Koning, Hanna. - ISBN 90-425-0587-7 - Baarn : Nijgh Versluys, 1998. - 157 p.

ill., tab. ; 24 cm + 1 cd_rom

Met bijl., reg.

Leren zelfstandig leren is geschreven voor leerkrachten en opleidingsteams die op zoek zijn naar een praktische vertaling van een onderwijsconcept gericht op het begeleiden van leerlingen in het proces naar zelfstandig leren.

Deze handleiding brengt orde in de veelvoud van didactische varianten gericht op het nieuwe leren en onderwijzen en biedt de leerkracht zicht op de kern van de didactiek van zelfstandig leren.

Twee uitgangspunten staan daarbij centraal: de mate waarin de leerkracht aandacht geeft aan het leerproces en de mate waarin de leerkracht aandacht geeft aan het leerproces zodat de leerling leert leren en inzicht krijgt in de eigen leerstijl.

[c:vocv:4537](#)

Leren zelfstandig leren in het open leercentrum

[auteur] De Baene, Joke. - Antwerpen : Karel de Grote-Hogeschool (KdG), 2000. - 33 p.

- (Specialisatiedossier Voortgezette lerarenopleiding basiseducatie (VoBe);vol.)

Om de basisdoelstelling van de basiseducatie te realiseren (namelijk: de cursisten leren om zich zelfstandig te handhaven in de maatschappij) is het belangrijk dat de cursist leert zelfstandig te leren.

Op deze manier kan hij zijn ervaringen uit het dagelijkse leven en uit cursussen ook echt gaan transfereren naar zijn persoonlijk leven.

Vanzelfsprekend vraagt dit werken rond 'zelfstandig leren' ook een andere aanpak in de praktijk. Daarom gaat de auteur wat dieper in op de didactiek van het zelfstandig leren. Als laatste komt de uitwerking in de praktijk aan bod.

[c:vocv:5484](#)

Nederlands leren in het Open Leercentrum? Naar een doordacht gebruik van het Open Leercentrum voor NT2 in Open School Leuven

[auteur] Michils, Mireille. - Antwerpen : Karel de Grote-Hogeschool (KdG), 2003. - 34 p.

ill. ; 30 cm

Met lit. opg. en bijlagen. - CBE Leuven

- (Specialisatiedossier Voortgezette lerarenopleiding basiseducatie (VoBe);vol.)

[c:vocv:11468](#)

NodO+ : taalcoaching voor beroepsopleidingen met laagtaalvaardige cursisten - Praktijkvoorbeeld

[auteur] Van Mieghem, Nele. - Mechelen : Leerrijk-Plantyn nv, 2013. - 14 p.

Nederlands op de opleidingsvloer (NodO) is een concrete vorm van taalcoaching die een antwoord biedt op de steeds toenemende vraag om taalondersteuning. Meer en meer opleidingen krijgen immers te maken met laagtaalvaardige cursisten. In 2011 ontwikkelde VDAB NodO+, een duurzame methodiek die de taalcoach voorziet van concrete instrumenten op de opleidingsvloer.

Alle beroepsopleidingen die werk willen maken van taalgericht vakonderwijs, los van het taalniveau of de inhoud van die opleiding, kunnen NodO+ inzetten om cursisten en docenten beter te laten communiceren.

De aanwezigheid van de taalcoach tijdens de vakles garandeert de link tussen taal en vak. Op die manier neemt de betrokkenheid van cursisten toe, samen met hun slaagkansen. Docenten ervaren de hulp van de taalcoach als een meerwaarde en ondervinden dat de lesinhoud beter beklijft bij deze doelgroep die ze voorheen moeilijk konden bereiken.

[c:vocv:4916](#)

NT2 voor beginners in het open leercentrum

[auteur] Libert, Hilde ; [auteur] Schaubroeck, Nathalie. - Antwerpen : Karel de Grote-Hogeschool (KdG), 2002.

Met bijlagen. - CBE Ronse

- (Specialisatiedossier Voortgezette lerarenopleiding basiseducatie (VoBe);vol.) ; (NT2 voor beginners in het open leercentrum / Libert, Hilde. - Antwerpen, 2002;vol.)

In deze cursus wordt gewerkt aan doelen op NT2-niveau 1 en aan vaardigheden die aansluiting vinden bij de leerlijn beginners die in Leerpunt Vlaamse Ardennen gehanteerd wordt. Het materiaal bestaat uit voorbeeld- en oefenmateriaal voor het open leercentrum.

Het materiaal is bedoeld voor:

- Absolute beginners : alle beginnende laaggeschoolde NT2-cursisten die gealfabetiseerd zijn in het Latijnse schrift.
- Zwakke cursisten uit de beginnengroep, die nood hebben aan extra oefenmateriaal. - Late opstappers : cursisten die een instapmoment gemist hebben, krijgen via de methode toch nog de kans in de groep te stappen.
- Valse beginners : cursisten die wel enige kennis hebben van het Nederlands, blijken in de praktijk toch een aantal basiselementen te missen, waardoor zij in vorige werkjaren genoodzaakt waren in niveau I in te stappen.

Deze cursisten zijn geholpen met het materiaal dat aandacht besteedt aan de basisbeginselen van de cursus en aan instructietaal. Cursisten die een NT2-cursus gevolgd hebben en hun kennis willen verstevigen, kunnen het materiaal als opfrisser gebruiken. De reeds opgedane kennis wordt zo geactiveerd en aangescherpt. De software dient als leermiddel om zelfstandig te werken met de computer.

De eerste bijbehorende cd-rom is een oefenpakket voor beginners rond getallen.

De tweede werd volgens dezelfde principes opgebouwd en handelt over personalia.

Beide oefenen receptieve vaardigheden.

[c:vocv:7207](#)

Taal leren op maat : effectief lesgeven aan NT2-cursisten

[auteur] Verboog, Margreet ; [auteur] Gunawan, Damayanti. - ISBN13 978-90-469-0038-3 - Bussum : Coutinho, 2007. - 173 p.

NT2-docenten hebben vaak te maken met zeer heterogene groepen cursisten: hoog- en laagopgeleiden worden ongeacht hun aanvangsniveau of land van herkomst bij elkaar in een groep geplaatst.

Vanaf 2007 is hier met de invoering van de Wet inburgering nog een extra variabele aan toegevoegd: een grote groep oudkomers, die verplicht is om in te burgeren, stroomt in. Deze groep vraagt om een heel nieuwe invulling van het NT2-onderwijs.

Met *Taal leren op maat* leren NT2-docenten hoe ze gedifferentieerd les kunnen geven, gericht op de leervragen van individuele cursisten en op de opdrachten in het inburgeringsexamen. De functionaliteit van het leren is hierbij het uitgangspunt: taal wordt als middel gezien en niet als doel. Dat betekent dat er geen lessen óver het Nederlands gegeven worden, zoals theoretische lessen over grammatica. De cursisten hebben weinig kennis over het Nederlands nodig, maar vooral vaardigheid in het gebruik.

De auteurs bieden beginnende en ervaren docenten concrete handvatten voor het werken met cursisten van verschillend niveau, met een verschillende achtergrond en met een verschillend uitstroomdoel.

Deze handvatten bestaan enerzijds uit voorbeelden en werkvormen die direct gebruikt kunnen worden in het NT2-onderwijs, maar ook uit een overzicht van de taken die een docent bij doelgericht, competentiegericht en zelfstandig leren moet vervullen.

[c:vocv:7562](#)

Theorie leren leren het kan ! : cursistenbundel

[auteur] Fierens, Lucinda. - Antwerpen : Karel de Grote-Hogeschool (KdG), 2007. - 90 p.

Levanto

Samen uitgegeven met: Theorie leren leren het kan ! : docentenhandleiding / Fierens, Lucinda. - Antwerpen, 2007

- (Specialisatiedossier Voortgezette lerarenopleiding basiseducatie (VoBe);vol.)

[c:vocv:7564](#)

Theorie leren leren het kan ! : docentenhandleiding

[auteur] Fierens, Lucinda. - Antwerpen : Karel de Grote-Hogeschool (KdG), 2007. - 92 p.

30 cm

Met bijlagen ; Levanto

Samen uitgegeven met: Theorie leren leren het kan ! : cursistenbundel / Fierens, Lucinda. - Antwerpen, 2007

- (Specialisatiedossier Voortgezette lerarenopleiding basiseducatie (VoBe);vol.)

[c:vocv:5391](#)

Vaardigheden voor zelfstandig leren : een praktijkgericht overzicht van onderzoek

[auteur] Janssen, Tanja ; [auteur] Ten Dam, Geert ; [auteur] van Hout Wolters, Bernadette. - ISBN 90-232-3869-9 - Assen : Van Gorcum, 2002. - 135 p.

Gedegen beschrijving van de vaardigheden waarover leerlingen moeten beschikken om zelfstandig te kunnen leren. Van de verschillende vaardigheden, zoals samenwerkend leren, studerend lezen, kritisch denken, jezelf motiveren en bepalen wat je leerdoel is, wordt eerst een wetenschappelijk onderbouwd overzicht gegeven. Vervolgens gaan de auteurs in op hoe leerlingen deze vaardigheden kunnen leren en wat het onderwijs aan dit leerproces kan bijdragen.

Met voorbeelden, suggesties en beschrijvingen van methodes.

[c:vocv:13921](#)

Vakwerk 10 - Achtergronden van NT2-lespraktijk

[auteur] Verhallen, Simon. - ISBN13 9789082303919 - Amsterdam : Beroepsvereniging van docenten NT2 (BV NT2), 2016. - 117 p.

Selectie uit Lezingen en Presentaties Conferentie BVNT2 Amsterdam 2016

Vakwerk 10 bevat de lezingen van de BVNT2 Conferentie in Amsterdam, 2016.

Inhoud:

- Sible Andringa: Lezen in theorie en de praktijk van het inburgeringsexamen.
- Folkert Kuiken: Wie schrijft die blijft.
- Catia Cucchiarini: Uitspraak en verstaanbaarheid in een tweede taal: Wensen en haalbaarheid.
- Elwine Halewijn en Jan Strybol: Autonoom woorden leren, dat doe je niet (van)zelf.
- Ineke van de Craats en Jan Deutekom: De digitale Alfa-docent (Diglin) en de Autonome Alfa-leerder.
- Elwine Halewijn en Kaatje Dalderop: Zelfstandig werken aan geletterdheid: duurzame resultaten.
- Marieke Goedegebure: De verstaanbaarheid van Aziatische NT2-cursisten.
- Inge van Meelis en Tiba Bolle: Actieve leestaken voor anderstalige leerlingen en cursisten.
- Bregje Kaars Sijpesteijn: Tien vragen over ONA.

[c:vocv:4637](#)

Werken aan zelfstandig leren : een eerste aanzet

[auteur] Sproelants, Barbara. - [Antwerpen] : Karel de Grote-Hogeschool (KdG), 2001. - 63 p.

Met lit. opg. en bijlagen. - CBE Antwerpen

In reeks: Specialisatiedossier Voortgezette lerarenopleiding basiseducatie (VoBe)

De opzet van de auteur van dit stuk was om een werkinstrument te maken dat zowel een visie, methodieken en bedenkingen biedt, waar men uit kan putten als men met cursisten willen *werken aan zelfstandig leren*.

Dit werk, onderverdeeld in 4 delen, is een beschrijving van een eerste experiment in het *werken aan zelfstandig leren* in haar NT2-groep.

[c:vocv:5931](#)

Zelfstandig leren differentiëren bij Alfa-NT2-cursisten

[auteur] de Kruijf, Dorine. - Rotterdam : Regionaal Bureau onderwijs Rijnmond (RBO), 2003.

VOCB-nascholing op 21 nov. en 12 dec. 2003

Samen uitgegeven met: Zelfstandig leren differentiëren bij Alfa-NT2-cursisten / de Kruijf, Dorine. - Mechelen, 2006

Cursusmap bij de gelijknamige VOCB-nascholing. Lesgeven aan alfagroepen is bijna per definitie lesgeven aan een heterogene groep. Hoe kan je omgaan met die verschillen in je groep?

In deze cursus komen de volgende onderdelen aan bod:

- Uitwisseling van ervaringen met differentiatie
- Groepsprofiel: wat wil je de verschillende cursisten bieden?
- Wat kun je inzetten bij het differentiëren?

- Didactiek: hoe leer je je cursisten zelfstandig te werken?
- Organisatie: hoe organiseer je je les en je leerstof?
- Materiaal: hoe kun je je bestaande materiaal aanpassen?

De cursus is zeer praktijkgericht, maar verwacht niet dat je hier hét antwoord krijgt op al je vragen over differentiatie bij alfa NT2. Via een workshopformule werken we vooral samen aan lesmateriaal voor differentiatie met je eigen lesmateriaal als uitgangspunt.

[c:vocv:13204](#)

Zelfstandig leren differentiëren bij Alfa-NT2-cursisten

[auteur] de Kruijf, Dorine. - Mechelen : Vocb, 2006. - 25 p.

VOCB-nascholing op 15 december 2006

Samen uitgegeven met: Zelfstandig leren differentiëren bij Alfa-NT2-cursisten / de Kruijf, Dorine. - Rotterdam, 2003

Programma van de nascholing - begeleiding Dorine De Kruijf

[c:vocv:13839](#)

De zesde rol van de leraar : de leercoach

[auteur] Odenthal, Linda ; [auteur] Potiek, Susan ; [auteur] Verbaan, Ariena. - ISBN13 978-90-6508-056-1 [paperback] - Amersfoort : CPS, 2017. - 70 p., ill.

Scholen staan voor de uitdaging leerlingen voor te bereiden op een snel veranderende en nog onbekende toekomst. Dit vraagt een proactieve houding om voortdurend passende vaardigheden te verwerven. Zicht krijgen op h^oe je leert, wie je bent en welke keuzes je maakt, is hierbij van cruciaal belang. In de rol van leercoach is de leraar zich hiervan sterk bewust. Naast zich kwalificeren in brede zin hebben leerlingen het ook nodig te weten h^oe ze leren, wat hen motiveert en in welke situatie een aanpak succesvol is.

Tijdens dit coachen onderscheidt de leraar cognitieve, metacognitieve en affectieve vaardigheden en begeleidt leerlingen naar autonoom en onafhankelijk denken over het eigen leergedrag. De zelfregulerende leerling is het perspectief.

Met de introductie van *de zesde rol van de leraar*, de leercoach, krijgt het coachen van het leerproces in het voortgezet onderwijs en beroepsonderwijs de aandacht die het verdient. Om gedifferentieerd en gepersonaliseerd leren vorm te kunnen geven op school heeft het onderwijs ook deze zesde rol van de leraar nodig.

WEBSITE

[c:vocv:14186](#)

Basismeters

- (2018).

<https://basismeters.nl/>

De *Basismeters* zijn eenvoudig inzetbare instrumenten die in maximaal 15 minuten een indicatie geven of iemand (taal)scholing nodig heeft om vooruit te kunnen komen. Want wie bijvoorbeeld een sollicitatieformulier kan invullen, kan gemakkelijker een baan te vinden. En wie de bijsluiters van medicijnen begrijpt, loopt minder risico ze verkeerd in te nemen. Kies hieronder een van de instrumenten die u wilt gebruiken om inzicht te krijgen in het niveau van de verschillende basisvaardigheden.

- Taalmeter 1F - Taalmeter 2F - Rekenmeter - Digimeter - Meedoenmeter - Dashboard - Taalverkenner dienstverlening - Taalverkenner gezondheid - Taalzelftest - Digi-zelftest

[c:vocv:11773](#)

NODO+ Vdab

In: <https://sites.google.com/a/vdab.be/nodotaalcoaching/home>

Taalcoaching voor beroepsopleidingen met laagtaalvaardige cursisten. Voor de cursist, maar ook voor de vakdocent: nog een plus. In de toolbox van *NodO+* zit een verzameling van taalacties en opvolgtools voor praktijkvakken, theorielessen en stage. Kortom: Nederlands op de Opleidingsvloer. Lange instructies begrijpen én geven, groepswork maken én organiseren, testen afleggen én opstellen: we maken werk van taalgericht vakonderwijs.

Een *NodO+* expert van de VDAB leidt in enkele maanden jullie eigen taalcoach op. Zo blijft *NodO+* een vaste waarde in jullie centrum.

De 4 centrale rollen van *NodO+*: de vakdocent, de cursist, de *NodO*-expert en de taalcoach.

[c:vocv:11267](#)

Taalgarage

- Brussel : Huis van het Nederlands.

In: <http://www.taalgarage.be/>

De *Taalgarage* is niet alleen voor beginners. Ook als je al een basiskennis Nederlands hebt of een specifieke leervraag hebt, ben je welkom in de *Taalgarage*.

De *Taalgarage* is er voor volwassen anderstaligen die (nog) niet terecht kunnen in een cursus of liever zelfstandig Nederlands leren:

- wie zich bij het Huis van het Nederlands aanmeldt, maar nog een paar weken of maanden moet wachten tot de cursus van start gaat;
- wie wel Nederlands wil leren, maar niet in een klascontext;

- wie al een basiskennis van het Nederlands heeft en zijn Nederlands voor een specifiek doel wil verbeteren (studies, werk, officieel examen,);
- wie naast een cursus in het regulier aanbod NT2 nog specifieke taalbehoeften of taalwensen heeft;
- wie in Brussel kanalen zoekt om zijn gesproken Nederlands te oefenen.

Nieuw INFOBOX

In de **INFOBOX** vind je alle updates van de Vocvo-Infotheek. We plaatsen een overzicht van onze nieuwe literatuurlijsten, informatiebundels en wetenschappelijke artikels. De focus ligt hier ook op **geletterdheid, onderwijs in detentie en duidelijke taal**. Zo blijf je op de hoogte van boeiende achtergrondliteratuur en interessant lesmateriaal. Meer info en de eerste editie vind je [hier](#).

Wil je de INFOBOX ook ontvangen? Stuur dan een mail naar jannik.dirickx@vocvo.be

Infotheek

Heb je nog vragen? Contacteer dan onze infotheekverantwoordelijke. De infotheek is enkel na afspraak te bezoeken. Mail naar ludwine.liefooghe@vocvo.be of bel naar 015 44 65 11 om een afspraak te maken.

Vocvo, Frederik de Merodestraat 27, 2800 Mechelen
t. 015 44 65 00
e. ludwine.liefooghe@vocvo.be
w. www.vocvo.be

vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs